

**Quickscan flora en fauna
Hoogeind 25 te Veldhoven**
(2212/046/FB-04, versie 0)

Quickscan flora en fauna

in opdracht van

Schippers Vastgoed
T.a.v. de heer A. Schippers
Habraken 2601-2605
5507 TR VELDHOVEN

betreffende locatie

Hoogeind 25
Veldhoven

documentkenmerk

2212/046/FB-04

versie

0

vestiging

Nuenen

datum

7 maart 2023

opgesteld door:

I. Kamps MSc
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

N. Hermans BSc
Projectleider ecologie

Op dit rapport is een disclaimer van toepassing; zie <https://www.tritium.nl/disclaimer/29-04-2021/>

Tritium Advies B.V.

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088 44 02 900

E. info@tritium.nl

I. www.tritium.nl

KvK-nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Breda >> Nuenen >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Quickscan flora en fauna	1
1.2	Natuurbescherming	1
2	Plangebied	3
3	Gebiedsbescherming	9
3.1	Natura 2000	9
3.2	Natuurnetwerk Nederland	12
4	Houtopstanden	15
4.1	Definitie en wetgeving	15
4.2	Waarnemingen en analyse	15
4.3	Deelconclusie houtopstanden	16
5	Soortbescherming	17
5.1	Soortverspreiding	17
5.2	Veldbezoek	17
5.3	Flora	18
5.4	Vogels	18
5.5	Grondgebonden zoogdieren	25
5.6	Vleermuizen	33
5.7	Amfibieën, reptielen en vissen	37
5.8	Ongewervelden	40
5.9	Invasieve exoten	41
6	Conclusies	42
6.1	Beschermde gebieden en soorten	42
6.2	Aanvullend onderzoek	43
6.3	Zorgplicht	44
6.4	Eindconclusie	45
6.5	Advies	46
7	Literatuurlijst	47

1 Inleiding

1.1 Quickscan flora en fauna

1.1.1 Doel van het onderzoek

Een Quickscan flora en fauna is een verkennend onderzoek waarin de ecologische waarden van een plangebied worden nagegaan. Het doel ervan is te bepalen of de voorgenomen wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming (BWBR0037552 – Nederland). Het is noodzakelijk om voorafgaand aan ruimtelijke inrichting en aan ruimtelijke ingrepen te toetsen of de geplande activiteiten geen negatief effect hebben op beschermde leefgebieden, op beschermde planten en of op beschermde diersoorten. Dit onderzoek voorziet in deze toetsing.

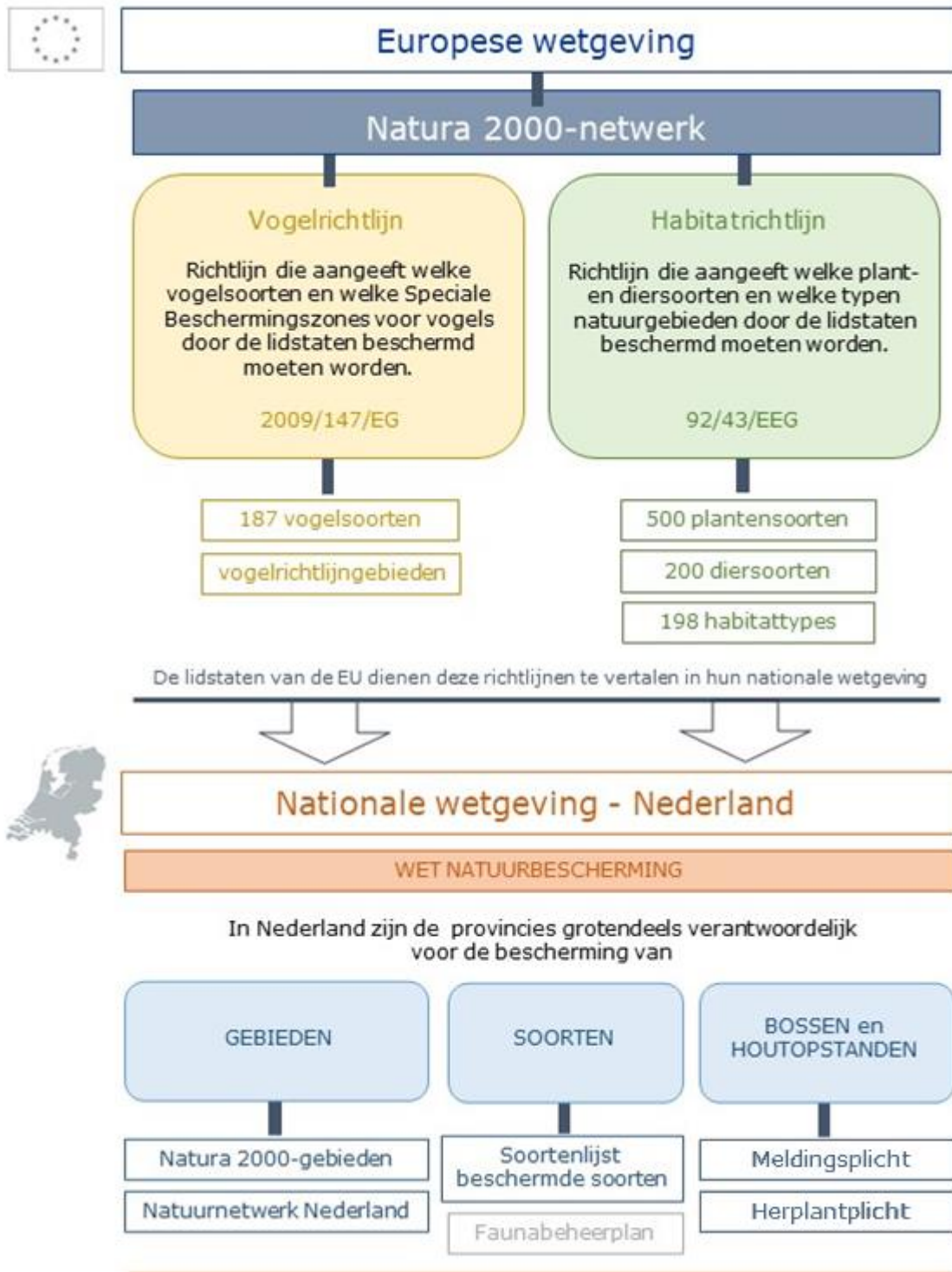
1.1.2 Te verwachten resultaten

Op basis van een Quickscan flora en fauna zal blijken of er een overtreding van de geldende natuurwetgeving te verwachten is. Hiermee kan worden voorkomen dat er in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld. Het uitvoeren van een verkennend onderzoek kan voldoende zijn om aan te tonen of een planvoornemen uitgevoerd kan worden met of zonder enkele eenvoudige maatregelen of aanpassingen om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Soms zijn er echter meer soortgegevens nodig en is aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk. Een Quickscan flora en fauna stelt dit vast.

1.2 Natuurbescherming

In Nederland geldt de Wet natuurbescherming. Deze wet geeft invulling aan de bescherming van natuurgebieden, van dieren en van planten en vloeit voort uit de Europees vastgelegde natuurwetgeving. De Nederlandse provincies bepalen het natuurbeleid voor hun gebied.

Het onderstaande schema geeft een overzicht van het geldend wettelijk kader omtrent natuurbescherming in Nederland.

Het onderzoek dat in dit document gerapporteerd wordt, behandelt de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden en komt dusdanig in aanraking met Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en de lijst van in Nederland beschermde soorten.

In de provincie Noord-Brabant wordt het Natuurnetwerk Nederland ook aangeduid als Natuurnetwerk Brabant.

2 Plangebied

Onderstaande tabel 2.1 geeft de locatiegegevens van het plangebied en verduidelijkt het planvoornemen. Figuur 2.1 toont het plangebied in zijn huidige conditie en figuur 2.2 laat de locatie van het plangebied ten opzichte van de omgeving zien.

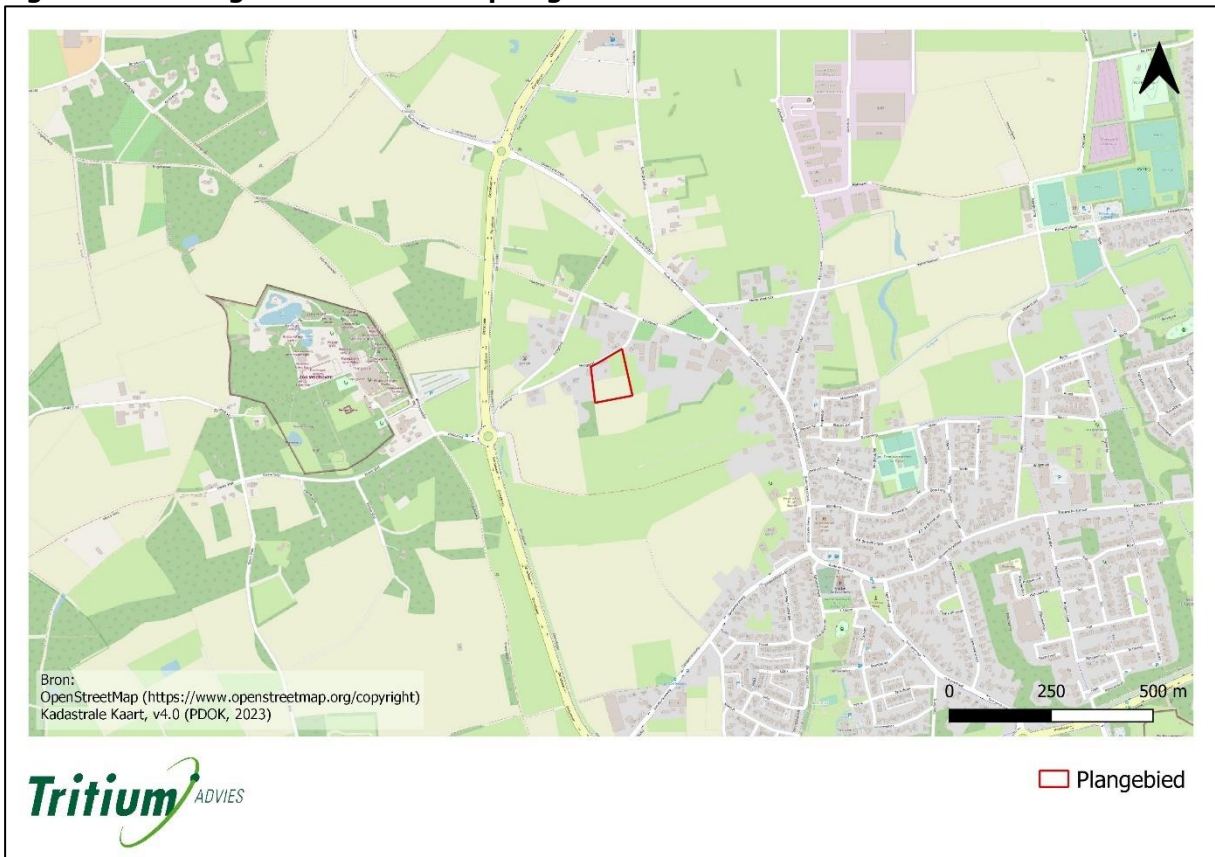
Tabel 2.1: Kerngegevens van het plangebied en het planvoornemen.

	Kerngegevens
Opdrachtgever	De heer A. Schippers
Adres	Hoogeind 25 5507 PV Veldhoven
Kadaster – perceelnummer(s)	426; 1983,1984 en gedeeltelijk 428
Kadaster – sectie(s)	G
Kadaster - gemeente	Gemeente Veldhoven
Oppervlakte	9.000 m ²
Huidig gebruik	In de huidige situatie staat er binnen het plangebied een woning en een woonunit, enkele schuurtjes en containers en het terrein is in gebruik voor agrarische doeleinden.
Groenstructuren	Rondom de woningen en schuurtjes in het plangebied zijn coniferen aanwezig. Daarnaast bevinden zich hagen, bosschages en struweel op de noordelijke, oostelijke en westelijke grens van het plangebied. Een gedeelte van het plangebied bestaat uit grasland.
Waterlichamen	Binnen het plangebied en in de directe omgeving is geen oppervlaktewater aanwezig.
Geplande realisatie	<p>Het voornemen bestaat om het plangebied te herontwikkeling voor recreatieve doeleinden.</p> <p>Het planvoornemen bestaat om het terrein in te richten voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recreatieve doeleinden met dag leisure-activiteiten en kleinschalige functionele verblijfsaccommodatie - logies voor reizigers en recreanten, annex woning - bebouwing met agrarische karakteristiek in landschappelijke context - logiesverblijf met 12 individuele kamers - woonhuis door uitbreiding bestaande langgevelboerderij met nieuwe 'stal' - schop voor utilitaire ondersteuning - doe-, speel spelvoorzieningen/ kindervertief/ kinderboerderij - traskelters, steps en huifkarren - rust- en vertrekpunt activiteiten/buurt- en streektochten - 'boeren' erf - parkeren op eigen terrein <p>Het exacte ontwerp van de nieuwe situatie van het plangebied is op het moment van het schrijven van deze rapportage nog niet vastgesteld, derhalve wordt er beschreven in welke situaties aanvullend onderzoek naar beschermde soorten noodzakelijk is.</p>
Omgeving	Het plangebied bevindt zich in een agrarische omgeving.

Informatie opgehaald op 22 februari 2023 (Perceelloep).

Figuur 2.1: Huidige situatie van het plangebied: detailkaart.

Figuur 2.2: Huidige situatie van het plangebied: omgevingssituatie.

Onderstaande foto's, gemaakt op 25 januari 2023, geven een beeld van de huidige situatie van het plangebied.

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Figuur 2.3: Foto's van de huidige situatie van het plangebied.

Foto E

Foto F

Foto G

Foto H

Foto I

Foto J

Figuur 2.3 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van het plangebied.

Foto K

Foto L

Foto G

Foto H

Foto I

Foto J

Figuur 2.3 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van het plangebied.

Foto K

Foto L

Figuur 2.3 (vervolg): Foto's van de huidige situatie van het plangebied.

3 Gebiedsbescherming

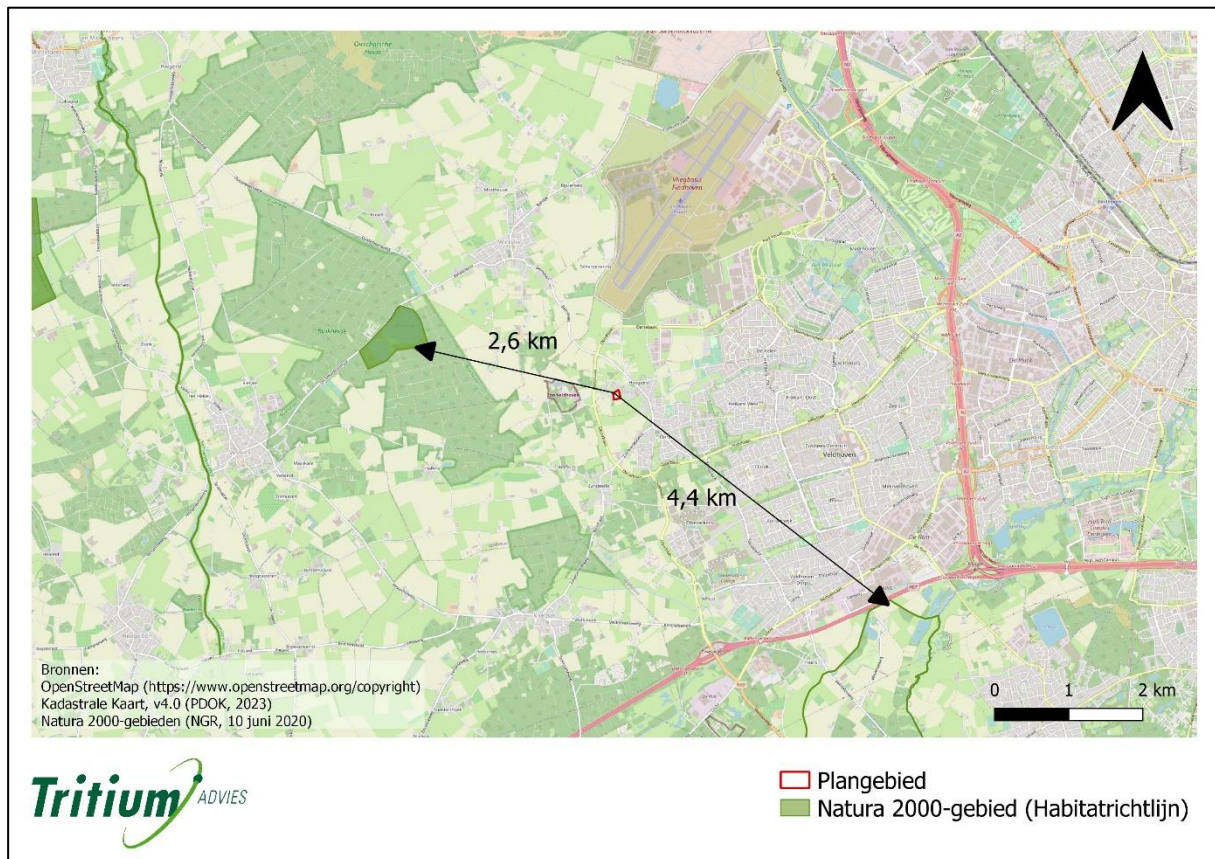
3.1 Natura 2000

3.1.1 Bronnenonderzoek

	Ja	Nee
Ligt het plangebied in een Natura 2000-gebied?		X

	0 km	0 – 10 km	> 10 km
Wat is de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied?		2,6 km	
Welk Natura 2000-gebied betreft het?	Kempenland-West		

	0 km	0 – 10 km	> 10 km
Wat is de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied?		4,4 km	
Welk Natura 2000-gebied betreft het?	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux		

Figuur 3.1: Plangebied ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied.

Natura 2000- gebied – Kempenland-West

Gebiedskenmerken:

Het heide- en vennengebied van Kempenland bestaat uit enkele enigszins verspreid liggende delen: in het westen de Rovertse Heide, meer naar het oosten de Mispelindsche Heide en Neterselsche Heide, dan de Landschotsche Heide, en tenslotte nog verder naar het oosten tussen Vessem en Wintelre, het Grootmeer. Tussen deze heideterreinen stromen de meanderende lopen van de laaglandbeken Reusel, Grootte Beerze en Kleine Beerze. De Rovertse Heide, oorspronkelijk een groot heidegebied dat in de 20ste eeuw met naaldhout is bebost, omvat hier de Rovertse Leij met beekbegeleidend bos alsmede het ven Papschot. De Mispelindsche en Neterselsche Heide zijn droge en vochtige heiderestanten met vennen (De Flaes, Het Goor) van de voorheen uitgestrekte en kenmerkende Kempische heiden. De Neterselsche Heide omvat het gebied 'Grijze Steen' (met snavelbiesbegroeiingen) en broekbossen. De Landschotse Heide bestaat uit overgangen van droge en vochtige heiden met hierin enkele heidevennen (Keijenhurk, Kromven, Wit Hollandven en Berkven). Het Groot en Klein Meer zijn voormalige heidevennen te midden van een groot bosgebied.

Beschermde habitattypen:

Er worden dertien habitattypen beschermd: stuifzandheiden met struikhei (H2310), zwakgebufferde vennen (H3130), zure vennen (H3160), beken en rivieren met waterplanten (H3260A), vochtige heiden (H4010A), droge heiden (H4030), blauwgraslanden (H6410),

pioniersvegetaties met snavelbiezen (H7150), beuken-eikenbossen met hulst (H9120), eiken-haagbeukenbossen (H9160A), oude eikenbossen (H9190), hoogveenbossen (H91D0) en vochtige alluviale bossen (H91E0C).

Beschermde soorten:

Er leven twee soorten die beschermd zijn via de Habitatrictlijn: de kleine modderkruiper en de drijvende waterweegbree.

Deze en verdere informatie over dit gebied is te vinden op de website van Natura 2000 in Nederland (Natura 2000)

Natura 2000- gebied – Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux

Gebiedskenmerken:

Het gebied bestaat uit twee delen. Het oostelijk deel omvat de Groote Heide in het noorden, de gemeentebossen van Heeze, de landgoederen Valkenhorst en Heezerheide en de boswachterij Leende. Het gebied is onderdeel van het Kempische landschap dat gekenmerkt wordt door hoogteverschillen die tijdens de laatste ijstijd zijn ontstaan door dekzandafzettingen. Het westelijk deel betreft De Plateaux, het dal van de Dommel en gedeelten van de beeklopen van de Run en de Keersop. De Plateaux is een deels bebost heidegebied. Tegen de Belgische grens aan liggen vloeivelden: hooilanden die al sinds lange tijd bevoeid worden met (kalkrijk) Maaswater door middel van een lang stelsel van geulen en kanaaltjes.

Beschermde habitattypen:

Er worden zestien habitattypen beschermd: stuifzandheiden met struikhei (H2310), zandverstuivingen (H2330), zwakgebufferde vennen (H3130), kranswierwateren (H3140), zure vennen (H3160), beken en rivieren met waterplanten (H3260A), vochtige heiden (H4010A), droge heiden (H4030), actieve hoogvenen (H7110B), overgangs- en trilvenen (H7140A), pioniersvegetaties met snavelbiezen (H7150), galigaanmoerassen (H7210), oude eikenbossen (H9190), hoogveenbossen (H91D0) en vochtige alluviale bossen (H91E0C).

Beschermde soorten:

Er leven zes soorten die beschermd zijn via de Habitatrictlijn: gevlekte witsnuitlibel, beekprik, bittervoorn, kleine modderkruiper, kamsalamander en drijvende waterweegbree. Het gebied is aangewezen als broedlocatie voor een aantal vogels: nachtzwaluw, boomleeuwerik en roodborsttapuit.

Deze en verdere informatie over dit gebied is te vinden op de website van Natura 2000 in Nederland (Natura 2000)

3.1.2 Deelconclusie Natura 2000-gebieden

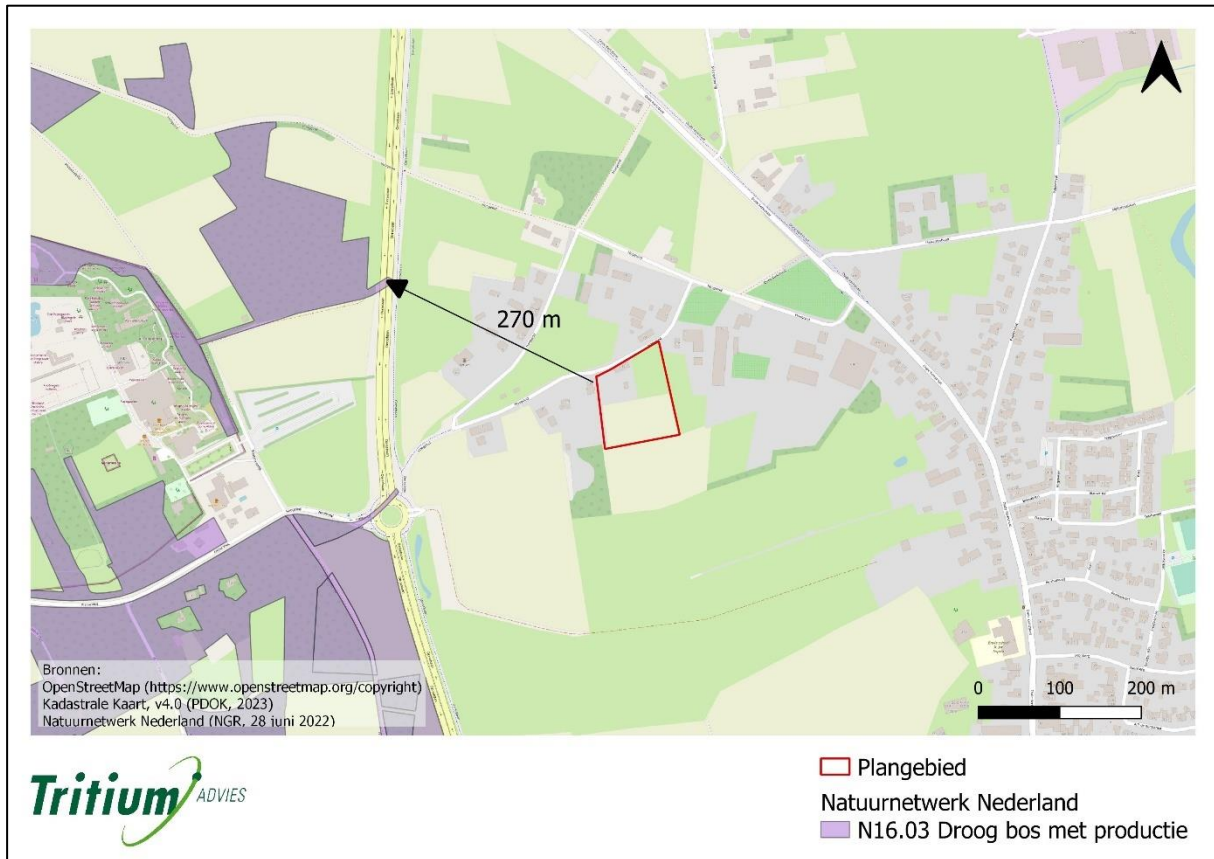
Met het meest nabije Natura 2000-gebied op minder dan 10 kilometer afstand valt een negatief effect van de geplande acties op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten (Aanpak Stikstof). Door de korte afstand kan er mogelijk verspreiding van schadelijke stoffen via de lucht of het water naar Natura 2000-gebieden plaatsvinden. Een stikstofberekening om eventuele stikstofdepositie ten gevolge van de geplande inrichtings-, sloop- en/of bouwwerkzaamheden (gebruikersfase) op Natura 2000-gebieden aan te tonen of uit te sluiten is daarom noodzakelijk. Vanwege de grote afstand tot het Natura 2000-gebied, de aard van de ingreep en de aanwezigheid van woningen, infrastructuur, een dierentuin en agrarisch landschap tussen het Natura 2000-gebied en het plangebied kunnen negatieve effecten door trillingen, geluid en visuele verstoring als gevolg van de voorgenomen ingreep op voorhand worden uitgesloten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Bronnenonderzoek

	Ja	Nee
Ligt het plangebied in een gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland?		X

	0 m	0 – 600 m	> 600 m
Wat is de afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland?		270 m	
Welk type natuurgebied is het?	Droog bos met productie (N16.03) (BIJ12)		

Figuur 3.2: Plangebied ten opzichte van de dichtstbijzijnde natuurgebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

	Ja	Nee
Hanteert de provincie een externe werking wat betreft gebieden uit het Natuurnetwerk Nederland?	X	
<p><u>Betekenis:</u> Indirecte aantasting van natuurgebieden door werkzaamheden in de buurt van die gebieden moet in rekening gebracht worden, met uitzondering van de verspreiding van stoffen via de lucht of het water.</p>		

Onderstaande tabel rapporteert de resultaten van een eerste, korte effectenanalyse waarin is nagegaan of het voorliggend planvoornemen mogelijk een negatief effect heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van nabijgelegen natuurgebied dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het doel van de analyse is duidelijk te maken welke aspecten nader onderzoek behoeven zodoende een overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Tabel 3.1: Resultaten van verkorte effectenanalyse.

Toets	Actie	
OMVANG		
Is er sprake van netto oppervlaktevermindering van het Natuurnetwerk Nederland?	nee	n.v.t.
NETWERK		
Is er sprake van vermindering van de samenhang	nee	n.v.t.

Toets		Actie
van het Natuurnetwerk Nederland?		
WEZENLIJKE WAARDEN EN KENMERKEN		
Zullen de bestaande waarden van het Natuurnetwerk Nederland verloren gaan?	nee	n.v.t.
Zullen de potentiële waarden van het Natuurnetwerk Nederland verloren gaan?	nee	n.v.t.
Is er sprake van aantasting van het Natuurnetwerk Nederland door verandering in omgevingsfactoren?		
GELUIDSHINDER	nee	n.v.t.
LICHTHINDER	nee	n.v.t.
TRILLINGSHINDER	nee	n.v.t.
OPTISCHE VERSTORING	nee	n.v.t.
MECHANISCHE VERSTORING	nee	n.v.t.
VERANDERING IN WATERKWANTITEIT	nee	n.v.t.
Zullen de robuustheid en de aaneengeslotenheid van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden?	nee	n.v.t.
Komt de aanwezigheid van bijzondere soorten in het Natuurnetwerk Nederland in het gedrang?	nee	n.v.t.
Komt de verbindingfunctie van het Natuurnetwerk Nederland in het gedrang?	nee	n.v.t.

3.2.2 Deelconclusie Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. De provincie Noord-Brabant hanteert een externe werking als het gaat om het Natuurnetwerk Nederland. Mogelijke aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van een natuurgebied door de geplande werkzaamheden moet in kaart gebracht worden, met uitzondering van verspreiding van stoffen via de lucht of het water. Vanwege de relatief grote afstand tot het NNN-gebied, de aard van de ingreep en de aanwezigheid van boerderijen en een zeventig weg tussen het NNN-gebied en het plangebied kunnen negatieve effecten door bijvoorbeeld trillingen, geluid en visuele verstoring als gevolg van de voorgenomen ingreep op voorhand worden uitgesloten.

4 Houtopstanden

4.1 Definitie en wetgeving

Volgens artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming is het verboden een houtopstand (bos, houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen en bosplantsoenen) geheel of gedeeltelijk te vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij de gedeputeerde staten. Verder geldt er ook een herplantplicht voor gekapte houtopstanden.

4.2 Waarnemingen en analyse

	Ja	Nee
Bevindt er zich een houtopstand binnen het plangebied?	X	

Beslaat het oppervlakte 1000 m ² of meer?	nee
Bestaat de houtopstand uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen?	ja

Toets	
Vallen de houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgestelde grenzen van de bebouwde kom?	ja
Bevinden de houtopstanden zich op erven of in tuinen?	ja
Zijn de houtopstanden fruitbomen of windschermen om boomgaarden?	nee
Zijn de houtopstanden naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen?	nee
Zijn de houtopstanden kweekgoed?	nee
Worden de houtopstanden gedund?	nee
Bestaat de houtopstand uit populieren of wilgen bestaande... wegbeplantingen?	nee
beplantingen langs waterwegen?	nee
eenrijige beplantingen langs landbouwgronden?	nee
Bestaat de houtopstand uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa die ten minste eens per tien jaar worden geoogst?	nee
uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaat, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter?	nee

Toets	
zijn aangelegd na 1 januari 2013?	nee

4.3 Deelconclusie houtopstanden

In het huidige planvoornemen is het onduidelijk of er houtopstanden verdwijnen. Echter bevat het plangebied een houtopstand kleiner dan 1000 m² in oppervlakte. Er zijn wel rijbeplantingen aanwezig die bestaan uit meer dan 20 bomen, maar deze bevinden zich in de tuin/erf van het plangebied. Hierdoor bestaan er geen verplichtingen vanuit de Wet natuurbescherming. De houtopstanden vallen wel binnen de bebouwde kom. Soms zijn er vanuit gemeentelijk beleid toch verplichtingen wanneer de houtopstanden geveld worden zoals een meldingsplicht, een vergunningsplicht en/of herplantplicht. Dergelijke informatie is op te vragen bij het omgevingsloket van de gemeente.

5 Soortbescherming

5.1 Soortverspreiding

Aan de hand van gepubliceerde datasets en literatuuronderzoek is bepaald welke soorten potentieel voorkomen in de directe omgeving van het plangebied. Van elk van deze soorten is dan de status van bescherming volgens de Wet natuurbescherming nagegaan. In de onderstaande paragrafen, die telkens één soortgroep behandelen, is eerst dit opzoekingswerk samenvat.

In verspreidingsatlassen, zoals die van de Nederlandse Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), wordt gewerkt met atlasblokken (5 x 5 km) en kilometerhokken (1 x 1 km) om aan te geven welke soorten in de afgelopen jaren zijn waargenomen in het gebied. Een atlasblok bevat 25 kilometerhokken. Aangezien het plangebied slechts een klein gedeelte van het kilometerhok en het atlasblok beslaat, is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het plangebied.

Code van het atlasblok waarin het plangebied ligt.	51-43
X-coördinaat van het kilometerhok waarin het plangebied ligt.	153
Y-coördinaat van het kilometerhok waarin het plangebied ligt.	381

5.2 Veldbezoek

Tijdens een bezoek aan het plangebied is zoveel mogelijk informatie verzameld over de aan- of afwezigheid van beschermde soorten. Hierbij zijn waarnemingen, zowel visueel als auditief, en sporenonderzoek cruciaal. Er is gekeken naar de aanwezigheid van vraat-, loop- en veegsporen, nesten, holen, uitwerpselen, prooiresten en haren. Daarnaast is op basis van terreinkenmerken beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Een Quickscan flora en fauna is een momentopname en geen veldinventarisatie omdat veldinventarisaties meerdere seizoensgebonden opnamerondes inhouden die volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Het kan dus voorkomen dat soorten niet worden waargenomen tijdens het veldbezoek. Hierdoor kan slechts in beperkte mate uitsluitel worden gegeven over de aan- of afwezigheid van soorten. Aan de hand van *expert judgement* (beoordeling door experts) en bekende ecologische principes is daarom een inschatting gemaakt over het kunnen voorkomen van beschermde plant- en diersoorten in het plangebied.

Datum van het veldbezoek	25 januari 2023
Dagdeel van het veldbezoek	ochtend
Temperatuur tijdens het veldbezoek	-1 °C

Weersomstandigheden tijdens het veldbezoek	droog
Windkracht tijdens het veldbezoek	0 Bft

5.3 Flora

5.3.1 Soortverspreiding

In Nederland groeien ca. 80 plantensoorten die een beschermde status hebben op Europese en/of nationale schaal. Deze soorten komen veelal voor in gebieden die beschermd zijn via de Europese habitatrichtlijn. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of het plangebied geschikt is voor beschermde planten. Ook is de eventuele aanwezigheid van invasieve exoten – planten van elders die een bedreiging vormen voor de inheemse soorten – vastgesteld.

5.3.2 Waarnemingen en analyse

Het veldbezoek vond plaats in de winter, wanneer de meeste plantensoorten onzichtbaar zijn. Tijdens het veldbezoek zijn er binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Ze zijn er ook niet te verwachten door de voedselrijke omstandigheden van het perceel en door het aanwezige maaibeeld. Beschermde soorten komen vooral voor op voedselarme, kalkhoudende grond en in ecologisch omstandigheden die plantendiversiteit stimuleren.

5.3.3 Deelconclusie

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot de flora.

5.4 Vogels

5.4.1 Soortverspreiding

Alle niet-exotische, in het wild levende vogels die in Nederland broeden, te gast zijn of doortrekken, in totaal zo'n 290 soorten, zijn beschermd via de Vogelrichtlijn (Brochure MEZ). In de onderstaande tabel zijn de vogelsoorten opgenoemd waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn in de provincie van het plangebied. Het betreft vogels die gebonden zijn aan vaste broedlocaties en daardoor niet kunnen uitwijken naar andere mogelijk geschikte locaties in de omgeving van het plangebied. Omdat het vernietigen of verstoren van hun broedplaatsen in strijd is met de Wet natuurbescherming, is tijdens het veldbezoek nagegaan of deze soorten in het plangebied voorkomen en broeden. Hierbij zijn de verspreidingskaarten opgesteld door het Sovon,

geraadpleegd om na te gaan of de soort in de buurt van het plangebied voorkomt (SOVON).

Tabel 5.4.1: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de provincie Noord-Brabant.

Categorie	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	
1	Jaarrond gebruikte nesten	steenuil
2	Koloniebroeders – honkvast of gebouwfankelijk	gierzwaluw, huismus, roek
3	Niet koloniebroeders – honkvast of gebouwfankelijk	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	Jaarlijkse terugkeer naar nest	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespendif, zwarte wouw
	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bij ecologisch zwaarwegende redenen	
5	Honkvast maar flexibel	blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte roodstaart, zwarte specht

5.4.2 Waarnemingen en analyse

Tijdens het veldbezoek zijn de onderstaande soorten waargenomen binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Het plangebied is dus voor deze soorten geschikt als onderdeel van het leefgebied.

Tabel 5.4.2: Lijst van de tijdens het veldbezoek waargenomen vogelsoorten.

Vogelsoort	Latijnse naam	Aantal	Type waarneming	Nest
ekster	<i>Pica pica</i>	1	auditief	nee
gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	1	auditief	nee
houtduif	<i>Columba palumbus</i>	1	auditief	nee
huismus	<i>Passer domesticus</i>	8	visueel	mogelijk
kauw	<i>Corvus monedula</i>	circa 20	visueel	nee
koolmees	<i>Parus major</i>	3	visueel	nee

Foerageer- en leefgebied

Uit de bovenstaande waarnemingen en de observaties ter plekke blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor akkervogels, weidevogels, roofvogels, struweelvogels en tuinvogels. Voor bosvogels, moerasvogels, stadsvogels en watervogels zijn geen geschikte biotopen aanwezig. Het plangebied is echter geen essentieel foerageergebied voor de voorkomende soorten omdat er in de buurt van het plangebied alternatief foerageergebied aanwezig is. Voorbeelden zijn de omliggende akkers, bosschages en tuinen van woningen.

Natuurgebonden nesten

De op het plangebied aanwezige bomen en struiken kunnen dienen als broedgelegenheid. Er zijn echter geen nesten waargenomen van soorten met jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied. Echter werden er wel nesten aangetroffen in de directe omgeving van het plangebied. Het is onduidelijk welke soort dit nest gebruikt en er kan niet met zekerheid uitgesloten worden dat de nesten in gebruik zijn door bijvoorbeeld de buizerd of ransuil waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Daarnaast kunnen de bosschages binnen het plangebied fungeren als broedplaats voor algemene broedvogels waarvan de nesten enkel tijdens het broedseizoen beschermd zijn. Broedende vogels zijn erg gevoelig voor verstoring door werkzaamheden. Door de algemene beschermingsstatus van vogels in Nederland kunnen sloop-, bouw- of inrichtingswerkzaamheden alleen plaatsvinden als er geen broedende vogels aanwezig zijn op of in de directe omgeving van het plangebied. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode, tussen begin oktober en half februari, worden geen nadelige effecten verwacht voor broedende vogels.

Buizerd en ransuil

De buizerd (*Buteo buteo*) werd opvliegend vanuit de bosschage ten zuidwesten van het plangebied waargenomen tijdens het veldbezoek (zie bovenstaande waarnemingstabel). Daarnaast zijn er meerdere waarnemingen van de ransuil (*Asio otus*) in de directe omgeving van het plangebied bekend (waarneming.nl). Nabij het plangebied zijn drie nesten waargenomen die mogelijk door de buizerd of de ransuil gebruikt kunnen worden als nest- of rustplaats. De buizerd en ransuil maken gebruik van bestaande nesten, bijvoorbeeld kraaiennesten, waardoor alle grote nesten in aanmerking komen als potentiële nestlocaties. Door de gewenste functie van het plangebied kan een negatief effect op deze nesten niet met zekerheid worden uitgesloten. Er dient daarom aanvullend onderzoek te worden gedaan naar de functie van het nest voor de buizerd en ransuil indien er werkzaamheden en/of activiteiten plaatsvinden binnen een 75 meter radius van het betreffende nest. In de onderstaande tabel en figuur zijn de details van de mogelijke nestlocaties weergegeven.

Tabel 5.4.3: Lijst van aangetroffen nesten en potentiële nestlocaties van de buizerd.

	Locatie ten opzichte het plangebied	Beschrijving van de nestlocaties	In-/uitvliegende vogel(s) waargenomen
1	Ten zuidwesten van het plangebied (Hoogeind 29)	Bosschage	nee, wel buizerd vanuit de bosschage

Foto A

Foto B

Foto C

Figuur 5.4.1: Foto's van mogelijk geschikte nestplaatsen voor de buizerd binnen het plangebied.

Het plangebied is geschikt bevonden als leefgebied voor de steenuil (*Athene noctua*) en kerkuil (*Tyto alba*). Nestenplaatsen van deze uilensoorten zijn het gehele jaar beschermd, omdat zij deze

ook buiten het broedseizoen gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Echter zijn er tijdens het veldbezoek geen nesten of sporen aangetroffen die indiceren op de aanwezigheid van een van deze uilensoorten. Daarnaast vormt het plangebied geen essentieel leefgebied door de omliggende akkers en weilanden in de buurt van het plangebied. Het planvoornemen heeft derhalve geen negatief effect op de steenuil en kerkuil omdat er geen nesten, roestplaatsen of essentieel leefgebied wordt aangetast.

Gebouwgebonden nesten

Het plangebied is geschikt bevonden als vaste verblijfplaats voor de onderstaande soorten met een jaarrond beschermd nest.

Huismus

Binnen het plangebied is de huismus (*Passer domesticus*) waargenomen (zie bovenstaande waarnemingstabel). In het dak van het woonhuis zijn ruimtes aanwezig die geschikt zijn als jaarrond beschermde verblijfplaatsen voor huismussen. Tijdens het veldbezoek is de huismus ook waargenomen in de directe omgeving van de bebouwing wat kan wijzen op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Daarom dient er aanvullend onderzoek te worden gedaan naar deze soort indien het woonhuis of de omliggende hagen worden aangetast door het planvoornemen. In de onderstaande tabel en figuur zijn de details van de mogelijke nestlocaties weergegeven.

Tabel 5.4.4: Lijst van aangetroffen potentiële nestlocaties en essentieel leefgebied van de huismus.

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de nestlocaties	In-/uitvliegende vogel(s) waargenomen
1	Woonhuis	Openingen in dak met plaatselijk nestmateriaal en krijtsporen.	nee
2	Hagen in directe omgeving woonhuis	Wintergroene hagen die geschikt zijn als dekking, winterslaapplaats en foerageergebied.	ja

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

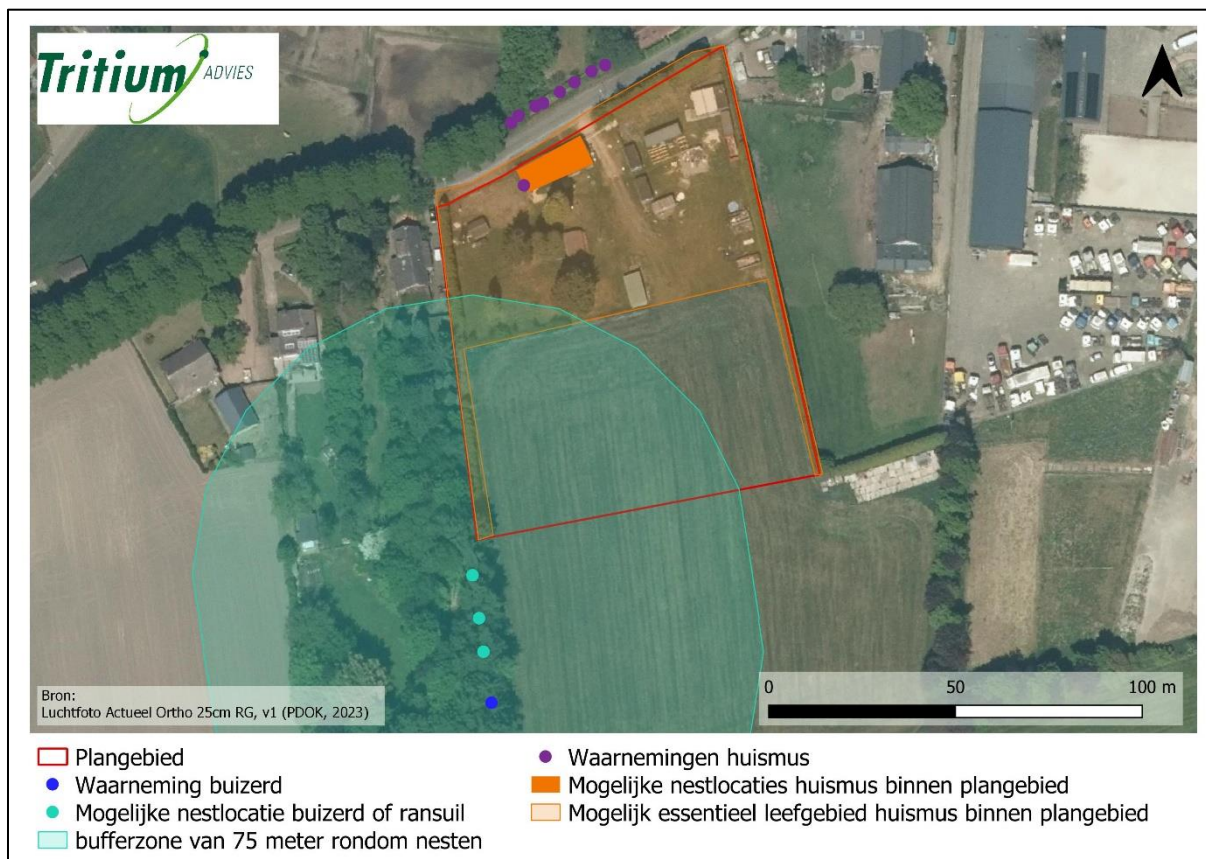
Figuur 5.4.2: Foto's van mogelijk geschikte nestplaatsen voor de huismus binnen het plangebied.

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn er geen geschikte nestlocaties voor de gierzwaluw (*Apus apus*) aanwezig. De bebouwing binnen het gebied beschikt over openingen die geschikt zijn als gierzwaluw nestlocatie. Echter nestelen gierzwaluwen in stedelijk gebied zodoende kan de aanwezigheid van nestlocaties van de gierzwaluw binnen het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten. Derhalve is aanvullend onderzoek naar de gierzwaluw niet aan de orde.

Categorie 5 soorten

De bebouwing binnen het plangebied is geschikt om als nestlocatie te fungeren voor de boomkruiper, de koolmees, de pimpelmees, de spreeuw, de zwarte roodstaart. Nesten van deze soorten vallen onder een categorie 5 bescherming. Dit betekent dat zij vaak terugkeren naar een eerdere broedlocatie, maar wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedlocatie verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5 beschermde nesten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In dit geval zijn er voldoende alternatieve locaties in de omgeving waarnaar deze soorten kunnen uitwijken. Zoals omliggende boerderijen, bosschages en tuinen.

Figuur 5.4.3: Kaart met de geschikte elementen voor de buizerd, de ransuil en de huismus.

5.4.3 Deelconclusie vogels

Naar alle waarschijnlijkheid benut een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermd nest het plangebied als broedgebied. Daarom is verder onderzoek naar het voorkomen en broeden van deze soorten binnen het plangebied noodzakelijk. Het betreft de huismus indien het woonhuis en de omliggende groenstructuren door het planvoornemen wordt aangetast. Het betreft de buizerd en ransuil indien er werkzaamheden en/of activiteiten plaatsvinden binnen een 75 meter radius van de betreffende nesten.

Bovendien benut een aantal algemeen voorkomende vogelsoorten het plangebied als foerageer- en broedgebied. Dit vormt echter geen belemmering voor het planvoornemen. Het plangebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten en het gebied kan bovendien als foerageergebied in gebruik blijven. Soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Dit geldt ook voor soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is bij ecologische zwaarwegende redenen. Er kunnen geen versturende werkzaamheden zoals sloop- en bouwwerkzaamheden of verwijdering van beplanting plaatsvinden wanneer er broedende vogels aanwezig zijn in de nabije omgeving. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van de algemeen voorkomende vogels en de vogelsoorten zonder jaarrond beschermde nesten en de soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is bij ecologische zwaarwegende redenen.

Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden tussen begin oktober en half februari worden er eveneens geen nadelige effecten verwacht voor deze vogels.

5.5 Grondgebonden zoogdieren

5.5.1 Soortverspreiding

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in het wild levende grondgebonden zoogdieren die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFF). Zeezoogdieren, huisdieren, vee en exoten zijn niet opgenomen in de lijst en vleermuizen worden in het volgende deelhoofdstuk behandeld. Er is voor elke soort aangegeven of die op Europese (EU) of nationale (NL) schaal bescherming geniet, of er zorgplicht geldt voor de soort (ZORG) en of de soort vrijgesteld is van bescherming (VRIJ) in de provincie van het plangebied. De laatste kolom (plangebied) vat samen welke beschermde soorten relevant zijn voor het plangebied (***). Deze soorten worden behandeld in de volgende paragrafen.

Tabel 5.5.1: Lijst van grondgebonden zoogdieren die voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Diergroep	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	knaagdieren-woelmuizen		X	X	X	
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	knaagdieren-ware muizen		X	X	X	
bruine rat	<i>Rattus norvegicus</i>	knaagdieren-ware muizen			X		
bunzing	<i>Mustela putorius</i>	roofdieren-marterachtigen		X	X		***
das	<i>Meles meles</i>	roofdieren-marterachtigen		X	X		***
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	knaagdieren-ware muizen		X	X	X	
dwergpspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	insecteneters-spitsmuizen		X	X	X	
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	knaagdieren-overige		X	X		***
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	insecteneters-overige		X	X	X	
haas	<i>Lepus europaeus</i>	haasachtigen		X	X	X	
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	roofdieren-marterachtigen		X	X		***
huismuis	<i>Mus musculus</i>	knaagdieren-ware muizen			X		
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	insecteneters-		X	X	X	

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Diergroep	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
		spitsmuizen					
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	haasachtigen		X	X	X	
mol	<i>Talpa europaea</i>	insecteneters-overige			X		
ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>	knaagdieren-woelmuizen		X	X	X	
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	evenhoevigen		X	X	X	
rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	knaagdieren-woelmuizen		X	X	X	
steenmarter	<i>Martes foina</i>	roofdieren-marterachtigen		X	X		***
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	insecteneters-spitsmuizen		X	X	X	
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	knaagdieren-woelmuizen		X	X	X	
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	roofdieren-hondachtigen		X	X	X	
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	roofdieren-marterachtigen		X	X		***
zwarte rat	<i>Rattus rattus</i>	knaagdieren-ware muizen			X		

Diergroepen zijn volgens het soortenoverzicht van de Zoogdierverseniging van Nederland.

5.5.2 Waarnemingen en analyse

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van exemplaren of geschikte voortplantings- en/of verblijfplaatsen van soorten aangetroffen die zijn beschermd volgens de Habitatrictlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Het betreft de kleine marterachtigen, de das en de steenmarter. Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

Leefgebied	De bunzing en hermelijn geven de voorkeur aan gebieden met oppervlaktewater en voldoende schuilmogelijkheden, zoals heggen, houtwallen, bosranden en natuurlijke oevers. De wezel leeft in open en droge, natuur- en cultuurlandschappen die dekking bieden door middel van bosschages, houtstapels en heggen.
Plangebied	Het plangebied is geschikt voor deze soorten vanwege de schuilmogelijkheden in de vorm van struwelen, schuurtjes en houtopslag op het terrein. Er zijn geen

	<p>sporen aangetroffen zoals vraatsporen of uitwerpselen tijdens het veldbezoek. Verblijfplaatsen van deze soorten kunnen zich bevinden in oude muizenholten of mollengangen in de bosrand of onder de braamstruweel, ruigtes of tussen boomwortels. Daarnaast verplaatsen deze soorten zich door het struweel om van verblijfplaats te wisselen, om bij hun foerageergebied te geraken of om in te foerageren. Verplaatsroutes en foerageergebied zijn enkel beschermd wanneer ze nodig zijn om de functionaliteit van de verblijfplaats te waarborgen. Gezien de haag ten oosten van het plangebied onderdeel uitmaakt van een langer lijnvormig element richting het zuiden en oosten is deze structuur mogelijk een essentieel onderdeel van het leefgebied van deze marters. Er wordt niet verwacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van essentieel foerageergebied van deze soorten omdat er voldoende alternatieven in de directe omgeving aanwezig zijn. Indien de aanwezige struwelen, hagen, schuurtjes en houtopslag worden aangetast door het planvoornemen kan een negatief effect op deze soorten niet worden uitgesloten.</p>
<p>Aanvullend onderzoek noodzakelijk?</p>	<p>Aanvullend onderzoek is noodzakelijk indien de schuurtjes, struwelen en houtopslag worden aangetast.</p>

Steenmarter

<p>Leefgebied</p>	<p>De steenmarter komt vooral voor in parklandschap en heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren of gebouwen. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang. De steenmarter gebruikt verblijfplaatsen zoals boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders, kruipruimtes, schuurtjes, spouwmuren en onder dakbedekkingen.</p>
<p>Plangebied</p>	<p>Het plangebied is geschikt bevonden als leefgebied voor de steenmarter door de aanwezige schuurtjes, struwelen en houtopslag. Daarnaast zijn er pootafdrukken van de steenmarter aangetroffen op de auto die geparkeerd staat in een van de schuurtjes. De aanwezigheid van een steenmarter verblijfplaats in een van de schuurtjes, struwelen en houtstapel kan niet worden uitgesloten. Indien de schuren, de houtstapels of struwelen worden aangetast door het planvoornemen, is aanvullend onderzoek naar de steenmarter noodzakelijk.</p>
<p>Aanvullend onderzoek noodzakelijk?</p>	<p>Aanvullend onderzoek is noodzakelijk indien de schuurtjes, struwelen en houtopslag worden aangetast.</p>

Tabel 5.5.2: Lijst van aangetroffen sporen en leefgebied voor kleine marterachtigen en steenmarter.

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Dieren waargenomen?
1	Noorden plangebied	Diverse schuurtjes met hout- en materiaalopslag (pootafdrukken op auto in schuur).	nee
2	Oostelijke en westelijke grens	Struwelen	nee

Foto A

Foto B

Foto C

Foto D

Foto E

Foto F

Foto G

Figuur 5.5.1: Foto's van mogelijk geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen en steenmarter.

Das

Leefgebied	De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen, zijn geschikte leefgebieden. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed een burcht kunnen graven.
Plangebied	Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor de das door de aanwezige graslanden en natuurlijke dekking. Tijdens het veldbezoek zijn er spuitputjes aangetroffen die vermoedelijk van de das zijn. Daarnaast zijn er volgens Waarneming.nl dassen in de omgeving van het plangebied waargenomen in 2021 en 2022. De aanwezigheid van een dassenburcht in de directe omgeving van het plangebied kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Wanneer werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang plaatsvinden en er worden geen werkzaamheden/activiteiten uitgevoerd binnen een straat van 50 meter tot de bosschage is een negatief effect op de das ten gevolge van het planvoornemen niet te verwachten.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Aanvullend onderzoek is noodzakelijk wanneer de werkzaamheden niet tussen zonsopgang en zonsondergang plaatsvinden en wanneer er geen straal van 50 meter tot de bosschage ten westen van het plangebied gehandhaafd kan worden.

Tabel 5.5.3: Lijst van aangetroffen sporen en leefgebied voor de das.

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Dieren waargenomen?
1	Grasland	Spuitputjes van vermoedelijk de das en grasland dat kan fungeren als foerageergebied	nee

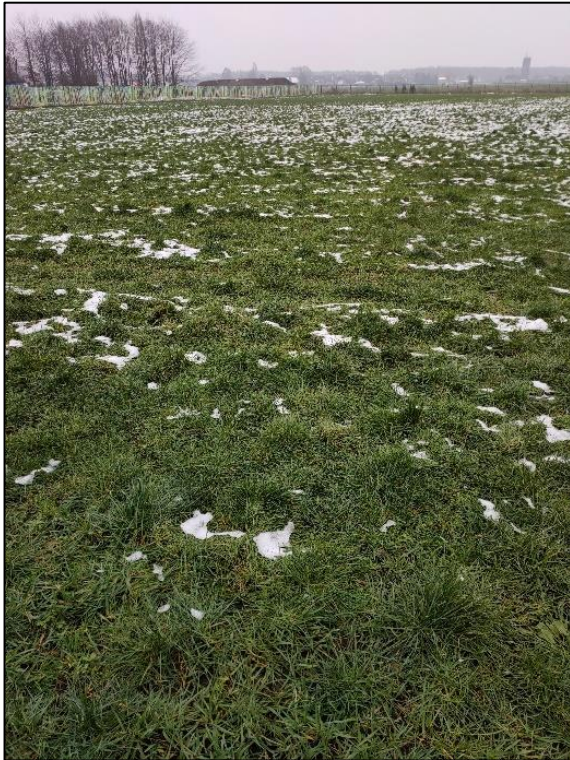

Foto A

Foto B

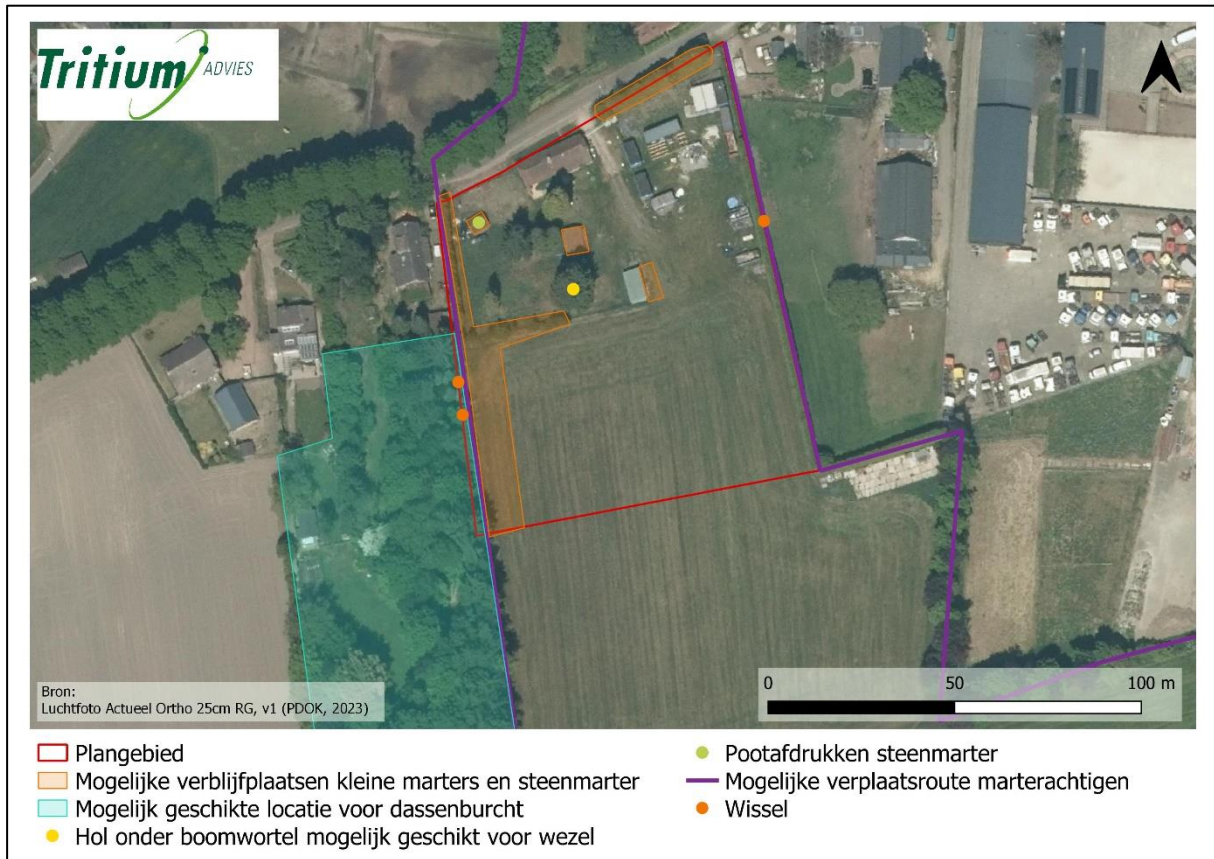

Foto C

Foto D

Figuur 5.5.2: Foto's van mogelijk geschikt leefgebied voor de das.

5.5.2: Kaart met de geschikte elementen voor marterachtigen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Eekhoorn

Leefgebied	Eekhoorns leven in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos mits er voldoende voedsel aanwezig is.
Plangebied	Binnen en rondom het plangebied zijn enkele bomen aanwezig die als schuilmogelijkheid kunnen dienen, echter is het plangebied en omgeving ongeschikt als eekhoornleefgebied door de beperkte aanwezigheid van voedselbronnen. Daarnaast zijn er geen potentiële verblijfplaatsen aangetroffen.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

In de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieven aanwezig in de vorm van bos, akkers en weilanden om als foerageergebied te dienen voor algemeen voorkomende soorten. Het plangebied zal beschikbaar blijven als foerageergebied voor grondgebonden zoogdieren.

5.5.3 Deelconclusie grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied en in de directe omgeving zijn (potentiële) vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd via de Habitatrictlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Daarom is verder onderzoek naar deze soorten noodzakelijk indien de daarvoor geschikte structuren door het planvoornemen worden aangetast. Indien de schuurtjes, struwelen en houtopslag worden aangetast, is aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen en de steenmarter noodzakelijk. Indien de struwelen worden aangetast of wanneer er nabij het struweel in het westen wordt gebouwd is aanvullend onderzoek naar de das noodzakelijk.

Algemeen voorkomende soorten zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft. Wel geldt de zorgplicht voor dergelijke soorten. Zolang de zorgplicht wordt nageleefd zijn er daarom geen negatieve effecten te verwachten voor deze zoogdiersoorten.

5.6 Vleermuizen

5.6.1 Soortverspreiding

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen hebben een beschermde status. Het is verboden hun verblijfplaatsen aan te tasten, hun essentieel foerageergebied te vernietigen of hun vliegroutes te verstoren. Vleermuizen huizen in grotten, in boomholten of in spouwen of zolders van huizen. Ze maken gebruik van vliegroutes om zich te verplaatsen van verblijfplaatsen naar foerageergebieden. Hiervoor worden lange, aaneengesloten bomenrijen en andere lijnvormige landschapsstructuren zoals heggen en houtwallen gebruikt. Tijdens het veldbezoek is nagegaan (i) of er op het plangebied locaties zijn die kunnen dienen als winter-, kraam-, paar-, zomer- en/of jaarrondverblijfplaats voor vleermuizen, (ii) of het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen en zo ja, (iii) of het essentieel foerageergebied is en (iv) of er essentiële vliegroutes door het plangebied lopen.

Onderstaande tabel duidt voor elke in Nederland voorkomende vleermuissoort aan of de soort is waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFF) (Tabel 5.6.1 – omgeving plangebied).

Tabel 5.6.1: Lijst van in Nederland voorkomende vleermuizen met aanduiding van hun type verblijfplaatsen en hun voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Verblijfplaatsen	Omgeving plangebied
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: groeven, bunkers, kelders	nee
Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>	zomer: bomen winter: grotten	nee

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	Verblijfplaatsen	Omgeving plangebied
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	gebouwen, bomen	ja
Brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>	zomer: gebouwen winter: groeven, grotten, bunkers	nee
Bruine grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: ondergrondse ruimten	ja
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	gebouwen, bomen	ja
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gebouwen	ja
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>	gebouwen	nee
Grote rosse vleermuis	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	bomen, rotsspleten	nee
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>	zomer: gebouwen winter: gebouwen, groeven	nee
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	zomer: zolders, grotten winter: grotten	nee
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	gebouwen	ja
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	zomer: gebouwen winter: bunkers, groeven	nee
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: grotten, bunkers, kelders	nee
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	bomen	ja
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	zomer: gebouwen winter: gebouwen, bomen	ja
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertillo murinus</i>	zomer: gebouwen winter: grotten, kelders, gebouwen	nee
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>	zomer: gebouwen, bomen winter: grotten, groeven, kelders	nee
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>	zomer: bomen, zolders, bunkers winter: ondergrondse ruimten	nee

Informatie via Vleermuis.net (Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN)).

5.6.2 Waarnemingen en analyse

Verblijfplaatsen

Gebouwbewonende vleermuissoorten

De bebouwing die aanwezig is binnen het plangebied is gedeeltelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Er zijn toegangen en ruimten aanwezig die geschikt zijn vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Wanneer het woonhuis en/of de schuurtjes worden aangetast dient er aanvullend onderzoek te worden gedaan naar deze soortgroep. In de onderstaande tabel zijn de details van de mogelijke locaties weergegeven.

Tabel 5.6.2: Lijst van aangetroffen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen

	Locatie binnen het plangebied	Beschrijving van de locatie	Geschikt voor
1	Woonhuis en schuurtjes	Ruimte onder dakpannen en overhellende dakpannen	Bosvleermuis, bruine grootoorvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, laatvlieger & ruige dwergvleermuis

Foto A

Foto B

Figuur 5.6.1: Foto's van mogelijk geschikte vleermuisverblijfplaatsen binnen het plangebied.

Boombewonende vleermuissoorten

In de bomen binnen het plangebied zijn geen holtes of scheuren gevonden die dienst kunnen doen

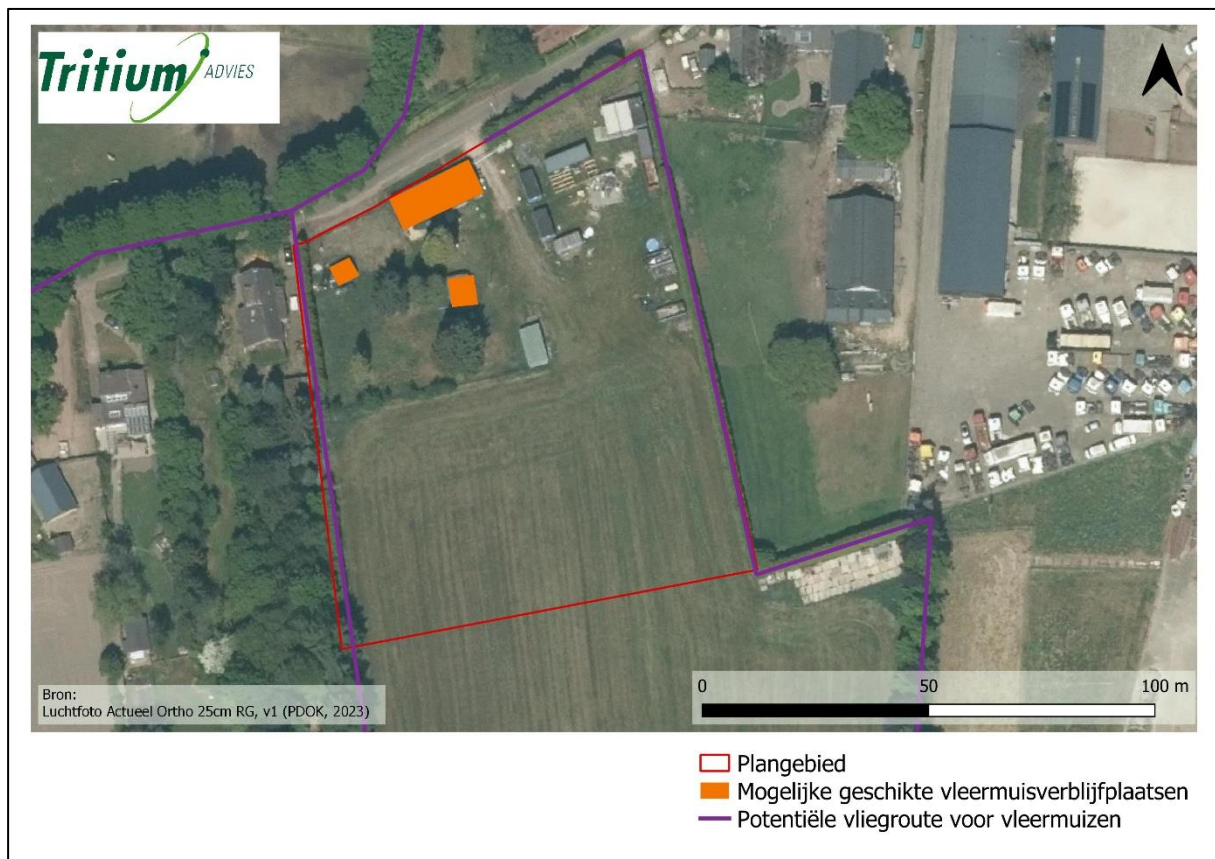
als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er zijn geen sporen zoals ontlasting of vraatsporen in de vorm van vlindervleugels gevonden.

Foeragegebied

Mogelijk zal het plangebied gebruikt worden als foeragegebied. Het is echter geen essentieel foeragegebied voor vleermuizen omdat in de directe omgeving voldoende alternatieve foeragegebieden aanwezig zijn, zoals de omliggende weilanden en akkerlanden. Bovendien zal het binnen het plangebied aanwezige foeragegebied behouden blijven.

Vliegroutes

De hagen op de westelijke en oostelijke grens van het plangebied kunnen dienst doen als vliegroute voor vleermuizen. Wanneer deze lijnvormige elementen worden aangetast of lichtverstoring op deze lijnvormige elementen niet voorkomen kan worden dient de functie van het lijnvormig element voor vleermuizen nader onderzocht te worden.

5.6.2: Kaart met de geschikte elementen voor vleermuizen binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

5.6.3 Deelconclusie vleermuizen

Er zijn binnen het plangebied locaties aangetroffen die mogelijk geschikt zijn als vaste verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Aanvullend onderzoek naar deze soortgroep

is daarom noodzakelijk indien het woonhuis en de schuurtjes door het planvoornemen worden aangetast. Mogelijk wordt er gefoerageerd binnen en nabij het plangebied. Foerageergebied is alleen beschermd wanneer dit gebied noodzakelijk is om de functionaliteit van een vaste verblijfplaats te behouden. Indien de geplande werkzaamheden overdag uitgevoerd worden, is een verstoringseffect op foeragerende vleermuizen uit te sluiten. Indien de lijnvormige elementen onaangetaast blijven en lichtverstoring op de lijnvormige structuren kan worden voorkomen is een negatief effect op vaste vliegroutes is eveneens niet te verwachten.

5.7 Amfibieën, reptielen en vissen

5.7.1 Soortverspreiding

Amfibieën en reptielen

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de in het wild levende amfibieën en reptielen die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied sinds het jaar 2000 (NDFP). Exoten zijn niet opgenomen in de lijst. In de laatste kolom (plangebied) worden de relevante, beschermde soorten die in de volgende paragrafen behandeld worden, aangeduid met ***.

Tabel 5.7.1: Lijst van amfibieën die voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
alpenwatersalamander	<i>Ichthyosaura alpestris</i>		X	X		***
bastaardkikker of middelste groene kikker	<i>Pelophylax kl. Esculentus</i>		X	X	X	
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>		X	X	X	
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>		X	X	X	
heikikker	<i>Rana arvalis</i>	X	X	X		***
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	X	X	X		***
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>		X	X	X	
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>	X	X	X		***
poelkikker	<i>Pelophylax lessonae</i>	X	X	X		***
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>		X	X		***

Tabel 5.7.2: Lijst van reptielen die voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Nederlandse soortnaam	Latijnse soortnaam	EU	NL	ZORG	VRIJ	plangebied
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>		X	X		***

EU = op Europese schaal beschermd; NL = op nationale schaal beschermd; ZORG = zorgplicht van toepassing; VRIJ = vrijgesteld van bescherming in de provincie van het plangebied

Vissen

Van de in Nederland voorkomende vissoorten zijn er twee soorten Europees en acht soorten nationaal beschermd. Deze soorten zijn veelal afhankelijk van zuiver water en speciale omgevingscondities. Tijdens het veldwerk is nagegaan of er in het plangebied geschikt oppervlaktewater aanwezig is voor deze soorten.

5.7.2 Waarnemingen en analyse

Amfibieën

Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Alpenwatersalamander

Leefgebied	De alpenwatersalamander leeft in niet snel stromend water dat niet te rijk is aan vis. Alpenwatersalamanders komen vaak voor in de buurt van bos en/of houtwallen en hebben een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen.
Plangebied	Het onderzoeksterrein is ongeschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van oppervlaktewater binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater binnen het plangebied wordt ook niet verwacht dat het plangebied en/of de directe omgeving gebruikt wordt als landhabitat.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Heikikker

Leefgebied	Heikikkers zijn gebonden aan heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland.
Plangebied	Door de afwezigheid van deze landschapstypen vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving voor deze soort.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Kamsalamander

Leefgebied	De kamsalamander komt voor op zandgronden en in beekdalen en geeft de voorkeur aan een bosrijk landschap met houtwallen en struwelen. De soort leeft in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten.
Plangebied	Het onderzoeksterrein is ongeschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van oppervlaktewater binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater binnen het plangebied wordt ook niet verwacht dat het plangebied en/of de directe omgeving gebruikt wordt als landhabitat.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Knoflookpad

Leefgebied	De knoflookpad komt voor in de stroomdalen van beken en rivieren. De soort heeft een voorkeur voor agrarisch gebied, ruderaal terrein, rivierduintjes en halfnatuurlijke graslanden. Het voortplantingsbiotoop van de knoflookpad bestaat uit vrij grote en diepe poelen met een weelderige onderwater- en oevervegetatie en een voedselrijk karakter. Overdag verblijft de soort in een goed vergraafbare zanderige bodem omringd door vegetatie.
Plangebied	Door het ontbreken van een kale vergraafbare bodem en oppervlakte water binnen het plangebied wordt de aanwezigheid van de knoflookpad binnen het plangebied niet verwacht.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Poelkikker

Leefgebied	De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden.
Plangebied	Door de afwezigheid van deze landschapstypen en oppervlaktewater vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Vinpootsalamander

Leefgebied	Vinpootsalamanders worden in Nederland in twee landschapstypen aangetroffen, de heidegebieden op de hogere zandgronden en het heuvellandschap van Zuid-Limburg. Als voortplantingswater wordt hier met name gebruik gemaakt van zwakzure, permanente vennen, plassen en bospoelen.
Plangebied	Door de afwezigheid van deze landschapstypen en oppervlaktewater vormt het plangebied geen geschikte leefomgeving.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Reptielen

Hieronder wordt de functie van het plangebied voor elke soort die de laatste twintig jaar in de buurt van het plangebied is waargenomen verduidelijkt.

Levendbarende hagedis

Leefgebied	De levendbarende hagedis komt voor in redelijk dicht begroeide gebieden, zoals (vochtige) heide, veen, schraal grasland, open plekken in bossen en rijk begroeide bosranden. Deze soort wordt voornamelijk aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen.
Plangebied	Het plangebied is voor de levendbarende hagedis, die wel in de omgeving van het plangebied voorkomt, ongeschikt door de afwezigheid van vochtige heide en/of ruigte en door het aanwezige het agrarische landschap.
Aanvullend onderzoek noodzakelijk?	Nee

Vissen

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van (beschermde) vissen kan derhalve worden uitgesloten.

5.7.3 Deelconclusie amfibieën, reptielen en vissen

Binnen het plangebied zijn geen vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen vastgesteld van soorten die zijn beschermd via de Habitatrictlijn of van soorten die niet zijn vrijgesteld door de provincie. Algemeen voorkomende soorten, zoals bijvoorbeeld de gewone pad en de bruine kikker, zijn door de provincie vrijgesteld van de verbodsbepalingen als het een ruimtelijke ingreep of inrichting betreft. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Zolang de zorgplicht wordt nageleefd zijn er geen negatieve effecten te verwachten met betrekking tot amfibieën, reptielen en vissen.

5.8 Ongewervelden

5.8.1 Soortverspreiding

Meer dan vijftig soorten insecten, onder andere vlinders, libellen en kevers, zijn wettelijk beschermd in Nederland. Daarnaast genieten sommige weekdieren, zoals mossels, ook bescherming. Veelal stellen deze soorten bijzondere eisen aan hun habitat en komen ze dus voor op specifieke plaatsen, zoals bijvoorbeeld poelen met helder water of graslanden met bloemrijke vegetatie. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of het plangebied geschikt is voor beschermde ongewervelden.

5.8.2 Waarnemingen en analyse

Beschermden soorten ongewervelden zijn niet waargenomen en ook niet te verwachten binnen het plangebied. Aan de specifieke eisen die deze soorten stellen aan hun leefgebied is binnen het plangebied niet voldaan. Door de afwezigheid van oppervlaktewater en de aanwezige beplanting is het plangebied voor veel soorten niet geschikt.

5.8.3 Deelconclusie ongewervelden

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten van dit planvoornemen met betrekking tot ongewervelde fauna.

5.9 Invasieve exoten

5.9.1 Soortverspreiding

Exoten zijn uitheemse dier- en plantensoorten die na het jaar 1500 door toedoen van de mens terecht gekomen zijn in Nederland terwijl ze er oorspronkelijk niet voorkwamen. Sommige van deze exotische soorten vormen een bedreiging voor de Nederlandse inheemse soorten. Deze exotische soorten worden invasieve exoten genoemd. Ze hebben weinig tot geen natuurlijke vijanden in Nederland en zijn veelal moeilijk te bestrijden. Er zijn in Nederland meer dan 2000 exotische soorten waarvan er een 150 als invasieve exoot negatieve effecten hebben op de biodiversiteit, de ecosystemen en zelfs de economie van Nederland. Op Europese schaal werd een lijst opgesteld van 68 soorten schadelijke exotische dieren en planten waarvoor de lidstaten verplicht zijn populaties op te sporen, te beheren en te verwijderen. Tijdens het veldbezoek is nagegaan of er binnen of in de directe omgeving van het plangebied invasieve exoten voorkomen.

5.9.2 Waarnemingen en analyse

Er werden geen soorten waargenomen binnen het plangebied waarvoor de Europees exotenverordening geldt. Verder zijn er ook geen soorten waargenomen die in Nederland actief bestreden moeten worden.

5.9.3 Deelconclusie invasieve exoten

Binnen het planvoornemen zijn er geen verplichtingen aangaande invasieve exoten.

6 Conclusies

6.1 Beschermd gebied en soorten

Onderstaande tabel bundelt de conclusies in verband met gebiedsbescherming en soortbescherming uit de hoofdstukken 3, 4 en 5.

	Natura 2000	Natuurnetwerk Nederland	Houtopstanden	Planten	Vogels	Grondgebonden zoogdieren	Vleermuizen	Amfibieën	Reptielen	Vissen	Ongewervelden	Invasieve exoten
Zorgplicht	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Aanvullende maatregelen / aanpassingen			X		X		X					
Overtreding wet natuurbescherming	X				X	X	X					
Aanvullend onderzoek	X				X	X	X					
Advies					X		X					

Legenda:

X	Wettelijk verplicht
	Niet te verwachten
X	Te verwachten
X	Noodzakelijk bij specifieke aantasting door planvoornemen
X	Relevant
	Niet relevant

6.2 Aanvullend onderzoek

Aanvullend onderzoek inzake gebiedsbescherming bestaat uit een AERIUS-berekening. Hiermee wordt bepaald of de voorgenomen plannen bijdragen aan een toename in stikstofdepositie op de omliggende Natura-2000 gebieden.

Onderstaande tabel geeft per soort een overzicht van de periode waarin de aanvullende onderzoeken gespreid gepland moeten worden en van het aantal veldbezoeken en waarnemers (per bezoek) dat noodzakelijk is. De procedures voor deze onderzoeken liggen vast in soortinventarisatieprotocollen (Netwerk Groene Bureaus) en kennisdocumenten (BIJ12).

Soort	Periode												#				
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D					
huismus																2 x	1
buizerd																4 x	1
ransuil																3 x	2
kleine marters																5 x	1
steenmarter																5 x	1
das																1 x (3 x)	1
vleermuizen																5 x	4

Waar donker geel de optimale onderzoeksperiodes aanduidt, geeft lichtgeel de periodes aan waarin slechts een bepaald deel van het onderzoek kan gebeuren.

6.3 Zorgplicht

6.3.1 Definitie zorgplicht

Voor alle in het wild levende plant- en diersoorten en voor hun directe leefomgeving geldt een zorgplicht (Wet Natuurbescherming – artikel 1.11). Met deze zorgplicht worden naast de nationaal en Europees aangewezen beschermde soorten en gebieden ook algemenere overige inheemse soorten beschermd. De zorgplicht houdt in dat men handelingen waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat deze nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten;

- achterwege laat;
- indien achterwege laten niet passend is, maatregelen neemt om nadelige gevolgen te voorkomen;
- indien die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Het is wettelijk verplicht invulling te geven aan deze zorgplicht.

6.3.2 Negatieve effecten voorkomen – algemene maatregelen

Bij de uitvoering van sloop- en bouwprojecten kunnen werkzaamheden veelal niet achterwege gelaten worden. Het is daarbij verplicht om maatregelen te nemen en daarmee de nadelige gevolgen op inheemse plant- en diersoorten te beperken of te voorkomen.

Nadelige gevolgen kunnen veelal voorkomen worden door te werken in de minst-kwetsbare periode, zoals buiten de winterslaap, voortplantingstijd en periode van afhankelijkheid van jongen. De kwetsbare perioden zijn niet voor alle soortgroepen gelijk. In het algemeen geldt de periode van half oktober tot eind november als 'veilige' periode voor alle diergroepen. Dit is de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn en de mogelijkheid hebben om zich te verplaatsen. Bovendien zijn de jongen uit het laatste legsel van late broeders zoals de houtduif dan ook uitgevlogen (Vogelbescherming Nederland).

Daarnaast kunnen negatieve gevolgen op algemeen voorkomende soorten beperkt worden door tijdens de werkzaamheden zodanig te werken dat dieren het plangebied kunnen verlaten zodat verwonding of doding van individuen wordt voorkomen. Voorbeelden zijn: de werkzaamheden in de richting van een vluchtgebied uitvoeren, de werkzaamheden langzaam opstarten en/of langzaam werken zodat dieren de tijd hebben om het plangebied te ontvluchten, voorafgaand aan de start van werkzaamheden verstoring creëren zodat dieren uit het plangebied vluchten.

Een voorbeeld om negatieve gevolgen op de aanwezige vegetatie te voorkomen is het beschermen van bomen om zo beschadiging van de stammen te voorkomen.

Verder worden negatieve gevolgen op inheemse fauna beperkt door werkzaamheden zo veel mogelijk overdag uit te voeren. Bij gebruik van verlichting dient deze zo geplaatst te worden dat enkel de werkzaamheden gericht verlicht worden. Lichtverstrooiing kan vermeden worden door het gebruik van kappen.

6.3.3 Negatieve effecten voorkomen – soortgerichte maatregelen

Zorgplicht algemene broedvogels

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen het broedseizoen van algemeen voorkomende broedvogels (globaal van 15 maart tot 15 juli) dan is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat het gebied vóórafgaand aan het broedseizoen, en zonder de verstoring van andere soorten, ongeschikt is gemaakt als broedlocatie. Door het plangebied ongeschikt te maken kan worden voorkomen dat vogels zich binnen het plangebied vestigen. Broedgevallen die tijdens of vlak voor de werkzaamheden ontstaan in en direct grenzend aan het plangebied, zijn immers ook onderhevig aan de zorgplicht. Het ongeschikt maken van het plangebied voor algemene broedvogels dient te gebeuren door de aanwezige struiken, bomen en/of grasland kort te snoeien/te maaien vóór aanvang van het broedseizoen en deze ook kort te houden gedurende het broedseizoen. Indien werken binnen het broedseizoen noodzakelijk is, dient men voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een broedvogelcheck te laten uitvoeren door een bevoegd ecooloog. Bij aanwezigheid van broedgevallen binnen de verstoringzone van de geplande werkzaamheden dienen aanvullende maatregelen genomen te worden of kunnen werkzaamheden geen doorgang vinden.

Vestiging pionierssoorten

Het plangebied bevindt zich binnen het verspreidingsgebied van de oeverwaluw. De oeverwaluw is een echte pionierssoort die zich snel kan vestigen. De soort broedt in kolonieverband in zelf gegraven gangen in steile zandwanden (Vogelbescherming Nederland). Om vestiging van oeverwaluwen binnen het plangebied te voorkomen, dient het bouwterrein zo te worden ingericht dat het gebied niet aantrekkelijk wordt voor deze soort. Wanneer gronddepots gecreëerd worden, is het noodzakelijk dat de wanden afgevlakt worden of bedekt worden om te voorkomen dat de oeverwaluw zich in het zanddepot gaat vestigen.

6.3.4 Acties bij aantreffen beschermde soorten

Indien er tijdens de werkzaamheden, ondanks voorgenomen maatregelen, toch beschermde soorten of broedgevallen binnen het plangebied zijn gevestigd dienen de werkzaamheden te worden stilgelegd en dient een ecologisch deskundige te worden ingeschakeld. Hiermee kan schade en verstoring van deze individuen zo veel mogelijk worden voorkomen en wordt er geen overtreding op de Wet natuurbescherming gemaakt.

6.4 Eindconclusie

- Om eventuele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden aan te tonen of uit te sluiten dient een stikstofberekening te worden gemaakt.
- Indien het woonhuis en/of de omliggende groenstructuren wordt aangetast of worden verwijderd, is nader onderzoek naar huismussen noodzakelijk.
- Indien werkzaamheden en/of activiteiten plaatsvinden binnen een 75 meter radius van de aangetroffen nesten is aanvullend onderzoek naar de buizerd en ransuil noodzakelijk.
- Indien de schuurtjes, struwelen en houtopslag worden aangetast, is nader onderzoek naar de kleine marterachtigen en de steenmarter noodzakelijk.
- Indien de werkzaamheden niet tussen zonsopgang en zonsondergang plaatsvinden en wanneer er geen straal van 50 meter tot de bosschage ten westen van het plangebied gehandhaafd kan

worden is minimaal één extra veldbezoek noodzakelijk om aan te tonen dan wel uit te sluiten dat er een dassenburcht aanwezig is in de bosschage ten westen van het plangebied.

- Indien het woonhuis en/of de schuurtjes worden aangetast, is nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk.
- Indien lichtverstoring op lijnvormige elementen in de directe omgeving (de bosschagerand ten westen, de haag ten oosten en de bomenlaan ten noorden van het plangebied) niet voorkomen kan worden is aanvullend onderzoek naar de functie van deze elementen voor vleermuizen noodzakelijk.
- Uit de aanvullende onderzoeken moet blijken of eventuele vervolgstappen zoals een ontheffing, mitigerende maatregelen en/of werken volgens een ecologisch werkprotocol noodzakelijk zijn.
- De omschreven werkwijzen met betrekking tot zowel de zorgplicht als ten aanzien van vogels dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen.
- Om een verstorend effect op foeragerende vleermuizen en uilen uit te sluiten, dienen de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden overdag te worden uitgevoerd.
- Om vestiging van oeverwaluwen binnen het plangebied te voorkomen, dient het ontstaan van steile zandwanden (zoals gronddepots) vóór en tijdens het broedseizoen van de oeverwaluwen (maart - juni) te worden voorkomen.
- Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling als het ruimtelijke ingrepen betreft.

6.5 Advies

6.5.1 Erfbeplanting

Indien er een erfbeplanting is gepland of wordt vernieuwd, adviseren wij deze met inheemse en streekeigen soorten bomen en struiken te realiseren. Informeer hiervoor bij uw provincie of gemeente.

6.5.2 Checklist natuurvriendelijke maatregelen

Bij het ontwerp van nieuwbouw wordt geadviseerd gebruik te maken van de Checklist Groen Bouwen opgesteld door Vogelbescherming Nederland en de Zoogdierverseniging (Checklist Groen Bouwen). Diverse natuurbeschermingsinstanties en bedrijven geven hier meer informatie over.

7 Literatuurlijst

- Aanpak Stikstof.** Nederland (Rijksoverheid Nederland, Den Haag, Nederland). [Online] aanpakstikstof.nl.
- BIJ12.** Natuur en Landschap (BIJ12, Utrecht, Nederland). [Online] bij12.nl.
- Brochure MEZ.** Ministerie van Economische Zaken - Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen - versie 1.3 (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag, Nederland). [Online]
- Checklist Groen Bouwen.** (Vogelbescherming Nederland en Zoogdierversamenwerking Nederland, Zeist en Nijmegen, Nederland). [Online] checklistgroenbouwen.nl.
- Natura 2000.** Natura 2000 in Nederland (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag, Nederland). [Online] natura2000.nl.
- NDFF.** Nationale Databank Floa en Fauna (NDFF) - Verspreidingsatlas (Nijmegen, Nederland). [Online] verspreidingsatlas.nl.
- Netwerk Groene Bureaus.** Brancheorganisatie voor kwaliteitsbevoordering en belangenbehartiging (NGB, Odijk, Nederland). [Online] netwerkgroenebureaus.nl/.
- Perceelloep.** Kadasterkaart Nederland (Geoloep, Groningen, Nederland). [Online] perceelloep.nl.
- RAVON.** Soorten (Nijmegen en Amsterdam, Nederland). [Online] ravn.nl.
- SOVON.** Vogelinfo. Informatie per soort. (Nijmegen, Nederland). [Online] sovon.nl.
- Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN).** vleermuis.net. [Online] vleermuis.net.
- Vogelbescherming Nederland.** Vogelgids (Zeist, Nederland). [Online] vogelbescherming.nl.
- Zoogdierversamenwerking.** Zoogdiersoorten (Zoogdierversamenwerking Nederland, Nijmegen, Nederland). [Online] zoogdierversamenwerking.nl.